לא מחייב רבי אלא ברשות היחיד מקורה דאמרינן * ביתא כמאן דמליא דמיא אבל שאינו מקורה לא וכ״ת הכא נמי במקורה התינח ברשות היחיד מקורה בר״ה מקורה מי חייב [ו] והאמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי אבא א״ר הונא אמר רב המעביר חפץ ד׳ אמות בר״ה מקורה פטור לפי שאינו דומה לדגלי מדבר אלא א״ר זירא הא מני אחרים היא דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקבל חייב עקר ממקומו וקבל פטור עמד במקומו וקבל חייב הא בעינן הנחה על גבי מקום ד׳ וליכא אלא שמע מינה לא בעינן מקום ארבעה ודילמא הנחה הוא דלא בעינן הא עקירה בעינן והנחה נמי דילמא דפשיט כנפיה וקיבלה דאיכא נמי הנחה אמר רבי אבא מתניתין (א) כגון (שקבל בטרסקל) והניח ע״ג טרסקל דאיכא נמי הנחה והא ידו קתני תני טרסקל שבידו התינח טרסקל ברשות היחיד אלא טרסקל שבר״ה רה״י הוא לימא דלא כרבי יוסי בר׳ יהודה דתניא [י] רבי יוסי בר׳ יהודה אומר נעץ קנה בר״ה ובראשו טרסקל זרק ונח על גביו חייב דאי כר׳ יוסי בר׳ יהודה פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני אמאי חייב מרה״י לרה״י קא מפיק אפילו תימא רבי יוסי בר׳ יהודה התם למעלה מי׳ הכא למטה מי׳ קשיא ליה לר׳ אבהו מי קתני טרסקל שבידו והא ידו קתני אלא א״ר אבהו כגון ששלשל ידו למטה מג׳ וקבלה והא עומד קתני בשוחה ואיבעית אימא בגומא ואב״א בננס * אמר רבא איכפל תנא לאשמעינן כל הני אלא אמר רבא [ג] א ידו של אדם חשובה לו כד׳ על ד׳ וכן כי אתא רבין א״ר יוחנן ידו של אדם חשובה לו כד׳ על ד׳ א״ר אבין א״ר אילעאי א״ר יוחנן ב זרק חפץ ונח בתוך ידו של חבירו חייב מאי קמ״ל ידו של אדם חשובה לו כד׳ על ד׳ והא אמרה ר׳ יוחנן חדא זימנא מהו דתימא ה״מ היכא דאחשבה הוא לידיה אבל היכא דלא אחשבה הוא לידיה אימא לא קא משמע לן א״ר אבין א״ר אילעאי א״ר יוחנן ג עמד במקומו וקיבל חייב עקר ממקומו וקיבל פטור תניא נמי הכי אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל חייב עקר ממקומו וקיבל פטור בעי ר׳ יוחנן זרק חפץ ונעקר הוא ממקומו וחזר [ה] וקיבלו מהו מאי קמבעיא ליה אמר רב אדא בר אהבה שני כחות באדם אחד קא מבעיא ליה שני כחות באדם אחד כאדם אחד דמי וחייב או דילמא כשני בני אדם דמי ד ופטור תיקו א״ר [ו] אבין א״ר יוחנן הכניס ידו לתוך חצר חבירו [ג] וקיבל מי גשמים והוציא חייב מתקיף לה ר׳ זירא מה לי הטעינו חבירו מה לי הטעינו שמים איהו לא עביד עקירה לא תימא קיבל אלא קלט והא בעינן עקירה מעל גבי מקום ד׳ וליכא אמר רבי [ד] חייא בריה דרב הונא כגון שקלט מעל גבי הכותל נמי והא לא נח כדאמר רבא [ה] בכותל משופע הכא נמי בכותל משופע והיכא איתמר דרבא אהא דתנן

היה

מקורה. שיש לה גג: **כמאן דמלי** (ב). דבר סתום מכל צד הוי כמלא ואפילו עד גגו דאין אוירו חשיב אויר הלכך כל הנזרק לתוכו הוי כמונח: **התינח רה״י.** דבע״ה אלא רשות הרבים דעני מי מוקמת ליה במקורה: **לדגלי מדבר.** וכל מלאכות דשבת ממשכן גמרי לקמן [ד] מדנסמכה פרשת שבת לפרשת משכן ויקהל: **הא מני.** דלא בעי מקום ד׳ אחרים היא: **עמד במקומו.** זרק חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו וקבל: **חייב.** הזורק דהיינו עבד עקירה והנחה: **עקר.** המקבל ממקומו ורץ לקראת החפץ וקבלו: **פטור.** הזורק דלא איתעביד הנחה מכחו: **דפשיט כנפיה.** פרס [ה] בגדו דהוי ד׳: **טרסקל.** סל: **רשות היחיד הוא.** ולמאי מחייב משום הוצאה: **לימא.** מתניתין דלא חשיב ליה רה״י דלא כרבי יוסי ברבי יהודה: **וזרק.** מרשות הרבים: **ונח על גביו חייב.** דאע״ג דלמטה לא הוי קנה רחב ד׳ הואיל ובראשו ארבעה אמרינן גוד אחית מחיצה [ו] והוי רה״י גמור: **למעלה מי׳.** הוי רה״י הואיל ורחב ד׳: **שלשל.** השפיל כמו היה משלשל בחבל [ז]: **למטה מג׳.** דהויא כקרקע: **והא עומד קתני.** העני עומד בחוץ והא יושב הוא: **בשוחה.** כופף עצמו: **ואיבעית אימא.** כשעומד בגומא וידו סמוכה לשפתה: **איכפל תנא כו׳.** טרח התנא בכל זאת ולא היה לו להודיענו דמוציא מרשות לרשות חייב אלא על ידי דברים הללו שאין דרכן בכך למיתני פשט כנף בגדו לפנים [ח] דהוי ד׳: **היכא דאחשבה.** זה העושה מלאכה נתכוון לתתה ליד חבירו כי מתניתין: **אבל היכא דלא אחשבה.** שהלכה ונחה מעצמו ביד חבירו דהאי זורק לא אחשבה ליד חבירו לאנוחה בגווה דלא נתכוון לכך: **עמד.** המקבל במקומו וקבל: **חייב.** הזורק: **פטור.** הזורק דלא עביד הנחה: **מאי קמיבעיא ליה.** מאי ספיקא איכא מאיזה טעמא יפטור הא עבד עקירה והנחה: **כשני בני אדם דמיא ופטור.** דהוו להו שנים שעשאוה [ט] דכיון שלא הניח החפץ לילך עד מקום הילוכו ולנוח אלא רץ אחריו ועכבו הויא ליה עקירה קמייתא בלא הנחה: **מה לי הטעינו חבירו.** דפטר ליה תנא דמתניתין דקתני או שנתן לתוכה והוציא שניהן פטורין: **לא תימא קיבל.** פשט ידו ויצאו לתוכה דלא עבד מעשה: **אלא אימא קלט.** השתא סלקא דעתך כשהיה הקילוח יורד הכה בידו אחת וקבלו מאוירה דעבד ליה עקירה:

קולח

לא מחייב ר׳ אלא ברשות היחיד מקורה. נראה לרשב״א דמשמע ליה מדלא נקט מרשות היחיד לרה״י ורשות הרבים באמצע כמו בפלוגתא דר״ע ורבנן והיא דגיטין פ׳ הזורק (ד׳ עט. ושם) גבי היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה כו׳ וקאמר כמאן כרבי דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא לא סברי דרב ושמואל דהכא דאמרי דלא חייב ר׳ אלא ברשות היחיד מקורה ולדידהו צריך לשנויי דהתם משום איגזורי כדמשני התם אליבא דרבנן אפילו תימא רבנן כי פליגי רבנן לענין שבת אבל הכא משום איגזורי כו׳:

אמאי חייב מרה״י לרה״י קא מפיק. ואפילו משום מושיט ובדיוטא אחת לא מחייב * לפי הירושלמי דמצריך שיקבלנו שני מידו [ט]:

כאן למטה מי׳. וא״ת נהי דרשות היחיד לא הוי ר״ה נמי לא הוי אלא כרמלית כמו עמוד גבוה שלשה ורחב ד׳ ולמאי חייב ויש לומר דאין כרמלית בכלים כמו שפירש רש״י לקמן [י] גבי היתה קופתו מונחת כו׳ קשה לר״י מה עלה על דעתו של המקשן דע״כ ידע דמתניתין איירי למטה מי׳ בלא פירכא דר׳ יוסי בר׳ יהודה א) דכל למעלה מי׳ הוי מקום פטור [כ] ולא מחייב לכ״ע וא״כ מאי פריך מדרבי יוסי ברבי יהודה הא מילתא דפשיטא היא דלמטה מי׳ לא הוה רה״י דהא תנן לקמן בזורק (לקמן ד׳ צט.) חולית הבור והסלע שהם גבוהים י׳ ורחבים ד׳ הנוטל מהן והנותן על גבן חייב פחות מכן פטור ופשיטא דרבי יוסי ברבי יהודה לא איירי אלא למעלה מי׳:

כגון ששלשל ידו למטה מג׳ וקבלה. וקסבר ר׳ אבהו דאגד יד שמיה אגד [ל] דאי לא הוי שמיה אגד מאי איריא דנטל עני מתוכה אפילו נתן בעה״ב לתוכה יהא חייב העני כשהוציא כיון דיד העני איירי נמי דהוי למטה מג׳ דמסתמא יד בעה״ב ויד עני איירי בענין אחד דהא כי נטל מתוך ידו של בעה״ב דהוי למטה מג׳ הויא יד עני נמי למטה מג׳ ובכהאי גוונא אפילו נתן בעה״ב לתוך יד העני יהא חייב:

בגומא. צריך לפרש בגומא שהיא רשות הרבים כגון שרבים משתמשים בה למ״ד תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש (לקמן ד׳ ח:) או בענין שמהלכים שם רבים אבל גומא שהיא כרמלית או מקום פטור כיון שגופו שם ידו שהיא פשוטה לרשות הרבים לא הויא כרה״ר דבתר גופו גריר אע״פ שהיא למטה מג׳ כיון דסבר אגד יד שמיה אגד כדפי׳ [מ]:

ה״מ היכא דאחשבא לידיה. וא״ת ולימא הך ולא הויא דלעיל וי״ל דה״א דוקא לענין הנחה חשובה כד׳ על ד׳ אבל לגבי עקירה לא:

כשני בני אדם דמי ופטור. פי׳ כי היכי דבשני בני אדם פטור הראשון משום דלא עבד כלל הנחה ה״נ כיון שתפסו מהילוכו ולא הניח החפץ ללכת עד מקום הילוכו לא הויא הנחה דלא נח מכח הזורק או דילמא כאדם אחד דמי וכיון דעביד עקירה והנחה חייב ולא דמי לשנים שעשאוה ור״ת גריס איפכא כשני בני אדם דמי וחייב דאמר לעיל עמד במקומו וקבל חייב וה״נ כי קבלה הוא עצמו ולא תפסה [נ] מהילוכו ליחייב דהא איתעביד מחשבתו או דילמא כאדם אחד דמי ופטור דהוי כמו שנתן מימינו לשמאלו דאע״פ שהעבירה ד׳ אמות פטור:

היה

עין משפט נר מצוה

י א מיי׳ פי״ג מהל׳ שבת הלכה ב:

יא ב ג ד מיי׳ שם הלכה טז:

◆

רבינו חננאל

ואוקמה ר׳ זירא כאחרים. דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל אפי׳ בידו חייב ש״מ לא בעי מקום ד׳. ודחינן כגון שפשט כנפיה וקיבלה ואית בכנפיה מקום ד׳. ואמרי׳ מתני׳ נמי כגון שקיבלה בטרסקל שבידו שיש בו ד׳. פי׳ טרסקל סאבק. איני והא קי״ל דטרסקל ברשות הרבים רה״י היא נימא דלא כר׳ יוסי ב״ר יהודה. אפי׳ תימא ר׳ יוסי ב״ר יהודה היא מתני׳ והתם דתני נעץ קנה ברה״ר והניח בראשו טרסקל [וזרק] מרה״ר ונח על גביו חייב כשהיה טרסקל זה נתון למעלה מי׳ שאין רה״ר למעלה מי׳ מתני׳ בטרסקל שבידו למטה מי׳. **ודחי׳ לה ר׳ אבהו** להא ואוקמה הוא **כגון ששלשל ידו למטה מג׳ וקיבלה.** דכל פחות מג׳ כלבוד דמי וכאלו בקרקע הניח והאי העני עומד בשוחה כדכתיב (ישעיה ס) והלכו אליך שחוח והוא פי׳ כפוף כדכתיב (שם נח) הלכוף כאגמון ראשו. פי׳ **בגומא.** בור כדכתיב (קהלת י) חופר גומץ. גומץ וגומא הכל אחד הוא. **ננס.** קצור בקומתו. ונדחו אלו כולם. **ואוקמא רבא הכי.** ואמר האי סבר ידו של אדם חשובה לו כד׳ על ד׳ וכן א״ר יוחנן זרק והלכה ונחה בתוך ידו של חבירו חייב. **וא״ר יוחנן עמד במקומו וקיבל.** כגון שזרק לחבירו (כבו מה) חייב בזה שנעשית מחשבתו. נעקר ממקומו אחרי שזרק שקיבלה פטור הזורק שהרי לא נצטרכה כוונתו לקבל באותו מקום ממילא באה לידו. **בעי ר׳ יוחנן** זרק ונעקר הוא ממקומו וקיבל מהו. שנמצא הוא שזרק הוא עצמו שקיבל שני כחותיו הללו שזרק ושנעקר וקיבל כשני בני אדם דמו וחייב או דילמא אפי׳ הכי אדם אחד הוא לא נעקר ממקום [זה] והונח במקום אחר אלא מקום העקירה הוא מקום הנחה כי שניהם כאדם אחד הן. ועלתה בתיקו. **הא דא׳ משום ר׳ יוחנן הכניס ידו לחצר חבירו וקיבל** מי

◆

רב נסים גאון

אמר ר׳ אבהו כגון ששלשל בידו למטה מג׳ וקיבלה. ועיקר דבריהן במשנה אבל בתוספתא במס׳ כלאים ועירובין וסוכה אמרו כל פחות מג׳ כלבוד דמי ואם היתה ידו של עני סמוכה לארץ בפחות מג׳ לדברי ר׳ אבהו והניח בעל הבית בתוכה הרי אלו כאילו הניח בארץ ובמקום שיש בו ד׳ חייב וכבר אמרנו בברכות בפרק ג׳ (דף כה) כל פחות מג׳ כלבוד דמי והלכתא גמירי לה כמו שאמרו בפרק הזורק (דף צז) ואמרו עוד בעירובין ובסוכה לגוד וללבוד ולדופן עקומה:

מתקיף

מסורת הש״ס עם תוספות

א) לקמן צח., ב) לקמן קא. עירובין דף לג., ג) כתובות לא:, ד) מט:, ה) לקמן קא., ו) לעיל ג., ז) ת׳ ד״ה פחות ועיין תוס׳ לקמן קנה. ד״ה למטה ותוס׳ לקמן יא: ד״ה אלא (הגהות חת״ס), ח) מתני׳ לקמן ק., ט) עיין לקמן צב., י) ועי׳ תוס׳ לקמן צב. ד״ה התם, כ) ע״ע לקמן צט: עירובין לב ע״ב.

◆

תוספות ישנים

א) אמר מהר״ם למעיקרא ס״ד דמתני׳ איירי למעלה מי׳ ושלי הגלגלה למטה מי׳ ול״ל גוד אחית ושוי שלי הגלגלה רשות הרבים:

◆

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ אמר ר׳ אבא מתני׳ כגון (שקבלה בטרסקל) תא״מ ונ״ב ס״א שעקר׳ מטרסקל: (ב) רש״י ד״ה כמאן דמלי דמי דבר:

◆

גליון הש״ס

גמ׳ ביתא כמאן דמליא כו׳. עירובין דף עו ע״ב: שם אמר רבא איכפל תנא לאשמעינן וכו׳. ומוס טו ע״א. וק״ל דדילמא מש״ה נקט ידו דאיירי ע״כ בלמטה ותוכה מוז לאגד יד שמיה אגד: תוס׳ ד״ה אמאי חייב וכו׳ לפי הירושלמי וכו׳. הובא לעיל דף ג ע״א תוס׳ ד״ה במגוסה:

◆

הגהות וציונים

א] בר״ף וברא״ש (ובר״ח) ליתא ״ידו״ (דבש תמר): ב] כת״י וא״ר אבין א״ר אילעאי א״ר יוחנן (וכ״ה נכון, דק״ס): ג] כת״י הכניס ידו לחצר וקיבל (וכ״ה נכון דמה לי חצר חבירו מה לי חצרו מרה״י לרה״ר קא מפיק וכבר עמד ע״ז המהרש״א עיי״ש, דק״ס): ד] כת״י אמר רב חייא בריה וכו׳ (וכ״ה נכון וכן נזכר בפסחים מד ע״ב, ע״ז צה ע״ב, מנחות לו ע״א, מב ע״ב דק״ס): ה] יש גורסין רבה (גליון) וכ״ה בכת״י וכ״ה במהרש״ל עיי״ש טעמו: ו] ס״א בנה (גליון) כ״ה במהרש״ל: ז] [מכות ז.] ושם איתא בחבית (גליון) וכ״ה בכת״י: ח] אולי צ״ל לפניו (ובדפו״ר לפני״): ט] המהרש״א (דפו״ר) הגיה בידו (ועיין שפת אמת): י] צ״ל חטפה אחר מהילוכו (שיח השדה): כ] צ״ל האי תנא סבר: ל] צ״ל דבר מה:

◆

ליקוטי רש״י

מקורה. מכוסה [לקמן צח.]. **כמאן דמליא.** מתוך שהוא מוקף ומלא הבלא. **שאינו מקורה.** כגון חצר [שם צז.]. **עקר ממקומו וקבל פטור.** קלטה אחר הוו להו שנים שעשאוה [שם קב. ועיין עוד ברש״י כאן ד״ה כשני בני אדם]. **טרסקל.** סל רחב ד׳ [עירובין לג:]. **נעץ קנה וכו׳. טרסקל.** אין עמוק עשרה ואנו מודדים לו גובה עשרה ממדת הקנה עולה לו בגובהו והקנה אין רחב ארבעה אלא שאנו אומרים גוד אחית ומחיצות הטרסקל גוד אחית ונמצאו מקיפות את הקנה והוו להו היקף המחיצות מן הקרקע ולמעלה לשוייה לאשו רשות היחיד ואם זרק מרשות הרבים ונח על גביו חייב [לקמן קא.]. הטרסקל שוכנת את הקנה שהרי אמרינן גוד אחית מחיצות הטרסקל עד הקרקע נמצא קנה מוקף מחיצות שהללו ארבעה. **חייב.** שהרי זרק מרשות הרבים לרה״י [עירובין שם]. **שלשל.** משלשל. מוריד [לקמן צו.]. **ידו של אדם חשובה.** לענין הנחה שבת כמקום ארבעה על ארבעה [כתובות לא.]. **בכותל משופע.** כולו מלמטה ועד למעלה [לקמן ק״ב].

היה קורא בספר על האיסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו עד שלא הגיע לי' טפחים גוללו אצלו משהגיע לי' טפחים הופכו על הכתב והוינן בה אמאי הופכו על הכתב הא לא נח ואמר רבא בכותל משופע אימור דאמר רבא בספר דעביד דנייח מים מי עבידי דנייחי אלא אמר רבא כגון שקלט מע"ג גומא גומא פשיטא מהו דתימא מים ע"ג מים לאו הנחה הוא קמ"ל ואודא רבא לטעמיה דאמר רבא מים ע"ג מים היינו הנחתן אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתו בעי רבא אגוז בכלי וכלי צף ע"ג מים בתר אגוז אזלינן והא נייח או דילמא בתר כלי אזלינן והא לא נייח דנייד תיקו שמן שצף ע"ג יין מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן דתנן שמן שצף ע"ג יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד ר' יוחנן בן נורי אומר שניהם מחוברים זה לזה א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן היה טעון אוכלים ומשקין ונכנס ויוצא כל היום כולו אינו חייב עד שיעמוד אמר אביי והוא שעמד לפוש ממאי מדאמר מר תוך ד' אמות עמד לפוש פטור לכתף חייב חוץ לד' אמות עמד לפוש חייב לכתף פטור מאי קמ"ל שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך הא אמרה רבי יוחנן חדא זימנא דאמר רב ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן (א) המעביר חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן והוציאן פטור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך אמוראי נינהו מר אמר לה בהאי לישנא ומר אמר לה בהאי לישנא: ת"ר המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר בשלמא בן עזאי קסבר מהלך כעומד דמי אלא רבנן נהי נמי דקסברי מהלך לאו כעומד דמי היכא אשכחנא כה"ג דחייב א"ר ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן

מידי

קורא בספר. כל ספרים שלהם עשוים כמגילה: ונתגלגל הספר מידו. וראשו אחד בידו: גוללו אצלו. ובפרק כתרא דעירובין מוקים לה באיסקופת כרמלית כגון גבוה ג' ורחבו ד' ורשות הרבים עוברת לפניו דאי נפל כוליה מידיה ומהדרי ליה מרה"ר לאיסקופה לאו מיחייב חטאת איכא הלכך השתא דראשו אחד בידו ואין כאן עקירה אפילו משום שבות נמי לא גזור: היה קורא בראש הגג. שהוא רה"י: ונתגלגל הספר מידו. וראשו אחד בידו: עד שלא הגיע. ראשו התחתון: לי'. התחתונים שהוא אויר ר"ה גוללו אצלו: הגיע לי'. אסור לגוללו דגזור רבנן משום שבות היכא דאוגדו בידו אטו היכא דנפק מידיה כוליה דלא לייתיה דאיכא חיובא דאורייתא: הופכו על הכתב. כתבו לצד הכותל והאלך כלפי ר"ה שלא יהא מוטל כל כך בבזיון: והא לא נח. ולאמאי אסור לגוללו אצלו: משופע. שולט מלמטה ומצר מלמעלה דנח ליה על אותו שיפוע: מי עבידי דנייחי. אלא כדבר שיש לו תוך: מהו דתימא. לאו היינו הנחתן דתהוי עקירתן עקירה דהא ניידי ואזלו: קמ"ל. דהיינו הנחתן ועקירתן עקירה: שמן שצף ע"ג יין. ועקר השמן והוציאו לר"ה והי"ה ע"ג מים לענין שבת אבל לענין תרומה לא סגי דלא נקט יין: מחלוקת רבי יוחנן ורבנן דתנן שמן. של תרומה: שצף ע"ג יין. של תרומה: טבול יום. פוסל את התרומה מן התורה ביבמות בפ' הערל (דף עה.): לא פסל אלא שמן בלבד. לפי שאינו חבור זה לזה ושמן פסול הוא ולא טמא הילכך לא פסיל ליה ליין. ולענין שבת נמי הוי כדבר אחר הצף על המים דלאו היינו הנחתו: היה טעון אוכלין ומשקין. משמע שלא טענו לכך אלא היה טעון בה"י כדי להוליכו מזוית לזוית (ב) (או מבעוד יום) ומשעקר רגליו נמלך ויצא ונכנס כל היום כולו: אינו חייב עד שיעמוד. ואח"כ יעקור עצמו לצאת דעמידת גופו ודלאי (ג) כעמידת חפץ דמי הלכך כי עמד ועקר ע"מ לצאת מיחייב אבל בלא עמידה ליכא עקירה אלא עקירה ראשונה והיא לא היתה ע"מ לצאת והתורה לא חייבה אלא מלאכת מחשבת (ג) וגמרינן ממשכן שיתכוין לעשות המלאכה אבל לא יודע שהוא שבת או כסבור שמלאכה זו מותרת: והוא שעמד לפוש. לנוח. הכא הויא עמידה ועקירה דבתרה הוי עקירה. אבל עומד לכתף לתקן משאו על כתיפו לאו עמידה היא: מדאמר מר. רבה דהוא רביה דאביי: תוך ד' אמות. המעביר ד' אמות ברה"ר ועמד תוך ד' אמות לפוש וחזר והשלים והניח או עמד שם: פטור. שלא העביר ד' אמות בעקירה אחת ואם לכתף עמד בתוך הד' אמות וכשהשלים ד' אמות הניח או עמד שם לפוש חייב (ד) ועמידה דתוך ד' לאו עמידה היא שהיתה לכתף: חוץ לד' אמות. המעביר ד' אמות שלימות ועמד חוץ לד' אמות אם לפוש עמד הוי הנחת גופו כהנחת חפץ ואם לכתף עמד אין זו עמידה ואם נטלה אחר מידו אחרי כן שניהם פטורין: אמוראי נינהו. ר' אלעאי ור' אמי: מר אמר לה בהאי לישנא ומר אמר לה בהאי לישנא. ומיהו ר' יוחנן חדא זימנא אמרה: חנות. רה"י: פלטיא. רחבה והוא רה"ר: דרך סטיו. מקום איצטבאות שיושבים סוחרים ושם כרמלית עליה דלאו להילוכה הוא כרה"ר: חייב. הואיל ולא עמד בסטיו לפוש אין כאן הנחה אלא בפלטיא: ובן עזאי פוטר. כדמפ' קסבר מהלך כעומד דמי וכמאן נעקר מרה"י ומונח בסטיו ועוקר (ה) מסטיו ומניח ברה"ר: היכא אשכחן כה"ג. דמפסקא רשותא אחריתי מיחייב דילמא לא חייב' רחמנא אלא במוציא מרה"י לר"ה בהדיא:

מידי

היה קורא בספר על האסקופה. ולא תאמר ולרבא בפרקין דלא גזר בכרמלית גזירה לגזירה גבי לא יצא החייט במחטו (לקמן די יא:) מאי איריא ספר אפילו כל מילי נמי שרי באגדו בידו כיון דאפילו באין אגדו בידו לא אסור אלא מדרבנן ואי אפשר לאוקמה אלא באסקופת כרמלית כדמסיק אביי בפרק בתרא דעירובין (דף צח. ושם) וי"ל דנקט ספר לאשמעינן אפילו ספר אם אין אגודו בידו אסור לאפוקי רבי שמעון דאמר התם כל דבר שהוא משום שבות אינו עומד בפני כתבי הקודש: בכותל משופע. אור"י דאיירי כגון שרפים מכתפים עליו דהוי רה"ר: אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתו. ואע"ג דאמרינן בפ"ק דב"מ (דף ט: ושם) ספינה מינח נייחא ומיא הוא דקא ממטי לה לגבי קנין שאני דלא אקרי חצר מהלכת דחצר ילפינן מיד ויד נמי איהו דקא מסגי תותא וקא ממטי לה אבל הכא ממשכן ילפינן ושם לא היה מסתמא אלא כדרך שמניעים חפצים בני אדם ובעי אגוז בכלי וכלי צף ע"ג מים אם הוא דרך כן להניע חפצים או לא אע"ג דודאי לאו כמונח דמי דקי"ל רכוב כמהלך דמי ובריש פרק בתרא (דף קנג:) משמע נמי דאם נותן על אדם כשהוא מהלך דלא חשיב הנחה (א) דקאמר מניחו עליה כשהיא מהלכת ונוטל ממנה כשהיא עומדת ואמרינן נמי בהמוציא (לקמן דף פ.) הואיל דיו כשיעור שתי אותיות וכתבן כשהוא מהלך חייב כתיבתם זו היא הנחתם משמע דוקא כתבן שהניחן במקום שישארו שם לעולם אבל אם ספק לכלי אחר לא חשיב הנחה כיון שהוא מהלך: רבי יוחנן בן נורי אומר שניהם בו'. מדנקט טבול יום ולא נקט שני משמע דשמן חשיב משקה דשני אחר מטמא משקין להיות תחלה וכן משמע בפ"ק דפסחים (דף יד: ושם) ומה שקשה ממנחות פירשתי שם בפסחים: בשלמא לבן עזאי מהלך כעומד דמי. קשה לר"י מה צריך להאי טעמא לימא בשלמא לבן עזאי לא אשכחן כה"ג דמיחייב כדפריך מהא טעמא לרבנן דלאו משום דמודה בזורק קאמר האי טעמא הא אכתי לא ידע דמודה בזורק דלאי ידע לפרוך נמי לבן עזאי אזורק ומושיט היכא אשכחן כו' ותירץ ר"י דה"ק בשלמא לב"ע אפילו משכחת כה"ג במשכן פטור דמהלך כעומד דמי אלא לרבנן תקשה היכא אשכחן כו' וירושלמי פריך על דעתיה דבן עזאי אין אדם מתחייב על ד' אמות ברה"ר לעולם דיעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטר ומשני משכחת לה בקופץ והש"ס דידן לא חשיב לה פירכא כדאמר בזורק (לקמן דף צו:) דד' אמות ברה"ר הלכתא גמירי לה ולהכי לא מקשה עלה וכן קלוטה לר"ע אע"ג דכמי שהונחה דמיא בזורק ד' אמות ברשות הרבים חייב ולא אמרינן כמי שהונחה תוך ד' אמות ברשות הרבים וריב"א מספקא ליה כיון דכל ד' אמות ברשות הרבים (ב) לא אמר מהלך כעומד דמי אף על גב דבעלמא כעומד דמי לבן עזאי אם חייב לבן עזאי אפילו עמד לפוש תוך ד' אמות אם לאו וכן אם לא עמד תוך לארבע אמות כגון שנטלה אחר מידו אם אמרינן מהלך כעומד דמי תוך לד' אמות אם לאו וכן קלוטה לרבי עקיבא אם אמר כמי שהונחה דמיא תוך לארבע אמות אפילו קלטה אחר או כלב או שנשרפה כיון דתוך ארבע אמות לא אמרינן נראה לרשב"א לרבי יוחנן דאמר לעיל המפנה חפציו מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פטור לית ליה דבן עזאי דלבן עזאי דאמר מהלך כעומד דמי הוה חייב וכן מוכח בהדיא בריש אלו נערות (כתובות דף לא: ושם):

מידי

עין משפט
נר מצוה

יב א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה כא סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנב סעיף א:

יג ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

יד ג ד ה ו מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ד ופי"ח מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:

טו ז ח מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ח:

טז ט שם הלכה י:

יז י שם הלכה יב:

◆

רבינו חננאל

מי גשמים והוציאן חייב אתינן לאוקמה כגון שקלט מי גשמים הללו ולא כשהן יורדין אלא מעל גבי הכותל משופע דנחו ע"ג הכותל כגון הא דא' בסוף עירובין בהא דתנן היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו כו' כד נח זה הספר ע"ג כותל משופע. ודחינן אימור דא' רבה בספר דעביד דנייח מיא מי עבידי דנייחי. ואוקמא רבא כגון שקלט מע"ג הגומא. ונמצא המוציאו לרה"ר שקלט ממקום ר' רבא לטעמיה דאמר רבא מים ע"ג מים היינו הנחתן אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתו. כגון שעקר והוציא אגוזים מרה"י ונתנם ע"ג מים ברה"ר עקירה איכא הנחה ליכא. בעי רבא הוציא ונתן אגוז בכלי והכלי נתון במים מהו. בתר אגוז אזלינן והא נח חייב או דילמא בתר כלי אזלינן והא לא נח ועלתה בתיקו. הוציא שמן ונתנו ע"ג [יין]. מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן דתנן בפרק (בי דטב"י) שמן שצף ע"ג יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד ור' יוחנן בן נורי אומר שניהם חיבור לתנא קמא לא נח לר' יוחנן בן נורי נח כמו המים שאמרנו מים ע"ג מים היינו הנחתו. פי' לפוש. כגון שיגע במשוי שעליו ומתכוין לעמוד להתרוח ולנוח כדי שיסור יגיעו זה חשוב כאילו יניח המשא שעליו וכל כי האי גונא הוי הנחה. אבל לכתף שכוונתו לתקן המשאו שעל כתיפו פטור דכמהלך דמי ולא עקר ולא הניח. הא דא"ר יוחנן המתכוין לפנות חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן והוציאן פטור שלא היתה עקירה בכוונה להוציאן לחוץ במקום חיוב אלא לזוית שאין שם חיוב ועיקר באלו נערות וכבר פירשנוהו שם. פי' סטיו. אצטבא והוא איקרביטא ועושין כי האי גונא בפני החנויות ועל זה שנינו בחיצונה המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר. סטיו זהו

◆

הגהות וציונים

א] בכתי"י נוסף מהו (וכ"ה בראי"ש ולקמן ק ע"א): ב] בכתי"י וא"ר אבין וכו': ג] [רש"ל] [מוסיף] אבל עומד לכתף פטור] (גליון): ד] להילוכא (כ"ה בכתי"י וברי"ן): ה] יש להוסיף ופריך עלה אי הכי אפילו חבירו נמי ואמרינן וכו' (ושפיר מתחיל באדם ומסיים באדם, דבש תמר): ו] תירוץ זה בשם הירושלמי הובא גם בתוס' כתובות לא ע"ב ד"ה מהלך, בתוס' הרא"ש וברי"ן (בחי' ובפי' על הרי"ף) ובריטב"א אבל הרמב"ן ורשב"א כתבו דליתא בירושלמי וגם לפנינו ליתא: ז] "כעומד דמי" מיותר ונמחק (נמוקי הגרי"ב): ח] צ"ל אלא (מהרי"ם בנעט, ב"ש): ט] יש להוסיף מהר"ר לרה"י (ב"ש): י] צ"ל ומדמודה (ב"ש): כ] הב"ח הגיה "כהנחת" במקום "כעקירת" הכתוב בדפו"ר, ולפנינו תיקנו "כעמידת".

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) עירובין דף צז: [קב.], ב) [עירובין צח.], ג) לקמן ק., ד) ג"ז שם עירובין צח: טבול יום פ"ב מ"ה, ה) כתובות לא. ע"ש עירובין כ:, ו) לקמן לא:, ז) [כתובות לא: עירובין לג.], ח) צח., ט) חגיגה י., י) לקמן דף קנג., כ) לקמן ח., ל) ב"מ דף י., מ) קדושין לג:, נ) עיין רש"י לקמן ק. ד"ה שצף וברש"י שם, ס) לקמן ו., ע) [ועיין תוס' מגילה יג. סד"ה בשלמא], פ) דפרקין ה"א ג., צ) לעיל ד ע"א.

◆

תוספות ישנים

א) נראה דאם מהלך כעומד דמי ז] וכלי בידו ונח או ושם בכלי דדמי למניח אגוז בכלי וכלי צף ע"ג המים אבל רוכב או מניח ע"ג אדם דמי לאגוז ע"ג מים:

ב) הא ליכא למימר דלית ליה מהלך כעומד דמי בשום מקום כי ח] הכא דהספק קטיו חשיב כמונח דאי טעמא משום הספק כרמלית א"כ זורק ומושיט נמי ליפטר אלא ודאי גם ט] לרה"י או איפכא נמי אית ליה מהלך כעומד דמי לגבי מד"ל ברה"ר הלכתא גמירי לה אבל מודה י] בזורק ומושיט דכן מהלך פליג ש"מ טעמא לא משום הספק כרמלית אלא משום דמהלך כעומד דמי בכל מקום והמוציא מרה"י לרה"ר כיון שנכנס לרה"ר חייב אבל עומד ברה"י ומושיט או זורק אינו חייב עד שתנוח לבן עזאי:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ר' יוחנן המפנה חפציו מזוית לזוית ונמלך: (ב) רש"י ד"ה היה טעון וכו' מזוית לזוית ומשעקר רגליו כצ"ל ותיבת או מבעוד יום נמחק: (ג) ד"ה אינו חייב וכו' גופו ודלאי כהנחת כ] חפץ דמי וכו' מהשתא דגמרי' ממשכן: (ד) ד"ה פטור וכו' לפוש חייב דעמידה דתוך ד' וכו' היא כיון שהיתה לכתף: (ה) ד"ה ובן עזאי וכו' בסטיו ונעקר מסטיו ומונח:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אגוז וכו'. ויד נמי איהו דמסגי תותא. תמוה לי הא בנותן גט ביד עבדה אמרינן דהוי חצר מהלכת והא הוי דומיא דידו. אע"כ דאמרינן דומיא דידו דא"א להלוך ממנו דהקונה ומהיד ידו אלא כן נעשי' חצר שאינה מהלכת ממנו דקנונה ולע"ג:

◆

ליקוטי רש"י

ד"ה קורא בספר. כל ספרים העשוים בימי הראשונים עשוין [כמגילה] כספר תורה שלנו [עירובין צז:]. על האיסקופה. איסקופה כרמלית רחבה ארבעה ואין גבוהה עשרה ועולה לה רשות הרבים ולפנים הימנה רשות היחיד [שם צח.]. גוללו אצלו. הואיל וראשו אחד בידו [שם צח:]. אין כאן חיוב חטאת ואפילו אין אוגדו בידו דהא מרשות הרבים לכרמלית מעייל הכא דאוגדו בידו שרי ליה לכתחלה [שם צח.]. הופכו על הכתב. האותיות כלפי הכותל שלא יהא מוטל כל כך בבזיון ומניחו עד שמתקן. משום גזירה דילמא נפיל כוליה מידיה ואתי לאתויי [שם צח:]. הא לא נח. ופי' שבות ליכא. בכותל משופע. דכיון דכותל למטה נח על בליטתו [שם צח.]. [המשך בסוף המסכת]

מידי דהוה אמעביר חפץ ברה"ר התם לאו אע"ג דכמה דנקיט ליה ואזיל פטור כי מנח לי' חייב ה"נ ל"ש מי דמי התם כל היכא דמנח ליה מקום חיוב הוא הכא אי מנח ליה בסטיו מקום פטור הוא אלא מידי דהוה אמעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' התם לאו אע"ג דאי מנח ליה בתוך ד' אמות פטור כי מנח ליה בסוף ד' אמות חייב ה"נ ל"ש מי דמי התם לגבי דהאי גברא מקום פטור הוא לכ"ע מקום חיוב הוא הכא לכ"ע מקום פטור הוא אלא מידי דהוה אמוציא מרה"י לרה"ר דרך צדי רה"ר התם לאו אע"ג דאי מנח ליה אצדי רה"ר פטור וכי מנח ליה ברה"ר חייב ה"נ ל"ש מתקיף לה רב פפא הניחא לרבנן [א] דאמרי צדי רה"ר לאו כרה"ר דמי אלא לר' אליעזר (בן יעקב[א]) דאמר צדי רה"ר כרה"ר דמי מאי איכא למימר א"ל רב אחא בריה דרב איקא אימור דשמעת לר"א (בן יעקב[ב]) דאמר צדי רה"ר כרה"ר דמי היכא דליכא חיפופי אבל היכא דאיכא חיפופי מי שמעת ליה הלכך להא דמיא [ב] א"ר יוחנן ומודה בן עזאי בזורק תניא נמי הכי [א]המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב אחד המוציא ואחד המכניס (א) ואחד הזורק ואחד המושיט בן עזאי אומר המוציא והמכניס פטור המושיט והזורק חייב: [ג] [ג]ת"ר [ב]ד' רשויות לשבת רה"י ורה"ר וכרמלית ומקום פטור ואיזו היא רה"י [ג]חריץ שהוא עמוק י' ורחב ד' וכן גדר שהוא גבוה י' ורחב ד' זו היא רה"י גמורה ואיזו היא רה"ר [ד]סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רה"ר גמורה אין מוציאין מרה"י זו לרה"ר זו ואין מכניסין מרה"ר זו לרה"י זו ואם הוציא והכניס [ה]בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל [ו]אבל ים ובקעה ואיסטוונית והכרמלית אינה לא כרה"ר ולא כרה"י [ז]ואין נושאין ונותנין בתוכה ואם נשא ונתן בתוכה פטור [ח]ואין מוציאין מתוכה לרה"ר ולא מרה"ר לתוכה ואין מכניסין מרה"י לתוכה ולא מתוכה לרה"י ואם הוציא והכניס פטור [ט]חצרות של רבים ומבואות שאינן מפולשין עירבו מותרין לא עירבו אסורים אדם עומד על האיסקופה נוטל מבעה"ב ונותן לו נוטל מעני ונותן לו ובלבד שלא יטול מבעה"ב ונותן לעני מעני ונותן לבעה"ב ואם נטל ונתן שלשתן פטורים אחרים אומרים איסקופה משמשת ב' רשויות בזמן שהפתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ ואם היתה איסקופה גבוהה י' ורחבה ד' ה"ז רשות לעצמה: אמר מר זו היא רה"י למעוטי מאי למעוטי הא [י]דר' יהודה [ד] דתני' יתר על כן א"ר יהודה מי שיש לו ב' בתי' בשני צדי רה"ר עושה לחי

מידי דהוה אמעביר חפץ בר"ה. יותר מד' אמות וכל כמה דלא מנח ליה פטור וכי אנחיה חייב ואע"ג דלאפסיק הילוכא בינו ובינו: **מתחלת ד' לסוף ד'.** אמות מלומלמות: לכולי עלמא מקום חיוב. אם יטלנו חוץ לד' ויניחנו כאן שהרי העבירו ד' שלימות: **אצדי ר"ה.** מרה"י לר"ה (ב) כגון חצר שנפרץ לר"ה דהוי מקום הממילה לצדי ר"ה ופליגי בה ר' אליעזר ורבנן בעירובין בפ' כל גגות ואמרי רבנן דלאו כר"ה דמו ואפ"ה כי אפיק מרה"י לר"ה דרך שם חייב: **היכא דליכא חיפופי.** כגון ההיא דעירובין: **היכא דאיכא חיפופי.** נועצים יתדות קטנות לפני הכותל שיחופו שם עגלות וקרונות ולא יחופו בכותל ויפילוהו: **מי שמעי' ליה.** דהאי ר"ה ואפילו הכי כי מפיק[ד] לר"ה דרך שם חייב: **בזורק.** מחנות לפלטיא דרך סטיו דחייב דהא לא נח בכרמלית מידי: **המכניס והמוציא פטור.** דמהלך כעומד והא נח גופו בכרמלית: **ד' רשויות.** כולהו מפרש ליה: **גדר.** כותל שהוא גבוה י' ורחב ד' האי רה"י: **סרטיא.** מסילה שהולכין בה מעיר לעיר: **פלטיא.** רחבה של עיר ששם מתקבצין לסחורה: **ומבואו'.** של עיר רחבים י"ו אמה[ה]: **המפולשין.** משני ראשיהן לפלטיא[ו]: **ענוש כרת.** בלא התראה: **ונסקל.** בהתראה: **בקעה.** שדות הרבה קנפי"א בלע"ז: **איסטוונית.** שלפני החנויות שיושבים שם סוחרים: **והכרמלית.** לקמיה[ז] פריך אטו כל הני ים ובקעה לאו היינו כרמלית דקתני תנא לעיל: **אינה לא כרשות היחיד.** משום דלמילה לרה"ר דלאו להם מחיצות: **ולא ברה"ר.** דאין דומין לדגלי מדבר[ח] דלאו להילוכא דרבים עבידי: **אין נושאין ונותנין בתוכן.** כלומר אין מטלטלין בהן אלא בתוך ד' משום דדומין לר"ה וגזרו בהן רבנן אטו ר"ה: **ואם הוציא והכניס פטור.** וזו היא כרמלית האמורה למעלה: **חצר של רבים.** שפתוחין לחצר בתים רבים וחצר פתוחה לרה"ר ובני הבתים יוצאים דרך החצר לרה"ר: **ומבואות שאינן מפולשין.** שראשו אחד סתום וחצרות פתוחין לו ובני החצרות יוצאין דרך מבוי לרה"ר: **עירבו.** כל הבתים של חצר יחד בפת וכן לענין המבוי אם עירבו החצרות הפתוחות לו יחד: **מותרים.** להכניס ולהוציא מן הבתים לחצר וכן מן החצרות למבוי: **לא עירבו אסורין.** מפני שכל בית מיוחדת לבעליה והחצר רשות לכולן ונמצא מוציא מרשות לרשות אע"פ שכולן רה"י לעשות[ט] סייג לתורה להרחיק (ג) שלא יוציא מרה"י לרה"ר. והך מילתא לאו מחולק ד' רשויות היא דבין עירבו בין לא עירבו רה"י היא והמוציא מתוכו לרה"ר חייב[י]: **אדם עומד על האסקופה נוטל מעני העומד בחוץ ונותן לו כו'.** וזה מקום פטור שהוזכר למעלה שאינו חשוב רשות לעצמו לפי שאינו רחב ד' כדמפר' לקמן[כ] ובטל אגב רה"י ואגב רשות הרבים: **ובלבד שלא יטול כו'.** דמזלזל באיסורי שבת לכתחלה לגרום הוצאה מרה"י לרה"ר וגזרה דילמא אתי לאקולי ולאפוקי להדיא מרה"י לרה"ר: **משמשת שתי רשויות.** פעמים שהיא משמשת כתורת רה"י ופעמים כרה"ר. ולקמיה[ל] מפרש לה בשילהי כולהו שמעתתא: **הרי זו רשות לעצמה.** אע"פ שהיא רה"י כדאמרינן לעיל בגדר גבוה י' ורחב ד' הויא רשות בפני עצמה ואין מוציאין מן הבית לתוכה. ולקמן[מ] מפרש טעמא: **בשני צדי רה"ר.** זו כנגד זו:

מידי דהוה אמעביר חפץ בר"ה. ה"ל למנקט המוציא דאיירי ביה לעיל דכל כמה דלא מנח ליה מיפטר אלא משום דבעי הכי נקט מעביר נקט ליה נמי השתא ובכל ענייני העברה בר"ה קאמר:

התם כל היכא דמנח ליה מקום חיוב הוא. ומוציא ומושיט ומעביר ד"א בר"ה דרך למעלה מי' דחייב[ב] אע"ג דאי הוה מנח ליה *למעלה מי' פטור מ"מ תחתיו במקום שמהלך מקום חיוב הוא אבל סטיו הקרקע נמי מקום פטור הוא:

מידי דהוה אצדי ר"ה. וא"ת מה פשוט לן יותר דרך צדי ר"ה מדרך סטיו וי"ל דדרך בית שיש לפניו צדין וכן היה מסתמא במשכן:

היכא דאיכא חיפופי כו'. ותימה בפ' כל גגות (עירובין צד. ושם) פריך ולפלוג אצדי ר"ה דעלמא פירוש ואמאי פליגי בחצר שנפרצה ומשני אי הוי פליגי בעלמא ה"א כי פליגי רבנן עליה ה"מ היכא דאיכא חיפופי אבל היכא דליכא חיפופי מודו קמ"ל משמע דר"א נמי פליג בדאיכא חיפופי וי"ל דה"ק קמ"ל דהיכא דליכא חיפופי דוקא פליגי אבל היכא דאיכא חיפופי מודה רבי אליעזר אי נמי ההיא סוגיא כרב פפא דהכא דלא מחלק:

המושיט והזורק חייב. וא"ת אמאי מודה במושיט וזורק כיון דלא יליף דרך סטיו מדרך צדי לענין (ד) מעביר ה"נ לא יליף בזורק ומושיט וי"ל דלבן עזאי מעביר דרך צדי נמי פטור אע"ג דהיה במשכן משום דמהלך כעומד דמי אבל זורק ומושיט דרך סטיו יליף מזורק ומושיט דרך צדי:

ארבע רשויות לשבת. ק' לרשב"א ליתני ה' רשויות דהא קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הזורק מר"ה לתוכו או איפכא חייב[ג] ואין מטלטלין בו אלא בד"א וי"ל דהויא רה"י גמור אלא לענין דאין מטלטלין בו אלא בד"א עשאוה ככרמלית והרי כבר שנה רה"י וכרמלית ולהכי נמי לא תני חצר שלא עירבו[ד]:

כרמלית. בירושלמי בריש שבת[ה] תני ר' חייא כרמל[ו] רך (ומלא[ז]) לא לח ולא יבש אלא בינוני ה"נ כרמלית אינו לא כרה"י ולא כר"ה:

יתר על כן א"ר יהודה. הכי מיתני' בתוספתא פרק ז' דעירובין[ח] אחד מלון שבין ב' חצרות ואחד מלון שבין שני בתים כו'[ט] וגשרים ונפשות ור"ה מקורה מטלטלין תחתיו בשבת דברי ר' יהודה יתר על כן א"ר יהודה כו' פירוש יתר ע"כ בשני בתים משני צדי ר"ה דאף על גב דליכא למימר פי תקרה יורד וסותם כמו בגשרים ונפשות ור"ה מקורה דרישא אפ"ה נושא ונותן באמצע דקסבר ר"י ב' מחיצות דאורייתא כדאמרן בפ' כל גגות (עירובין נה.) וא"ת אמאי לא מייתי הכא מתני' דכל

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה טו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף א:

יט ב מיי' שם הלכה א וסמג שם טוש"ע א"ח שמה סעיף א:

כ ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

כא ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

כב ה מיי' פ"א מהל' שבת הלכה ב:

כג ו מיי' פי"ד שם הל' ו סמג שם טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יד:

כד ז מיי' שם הל' יא וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שמו סעיף ב:

כה ח מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סע"א:

כו ט מיי' פ"א מהלכות עירובין הל' ה סמג עשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי' שפו סעיף א וסי' שפט סעיף א:

כז י מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה י סמג שם טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף ב:

רבינו חננאל

זהו כרמלית. לבן עזאי כאילו עומד בסטיו שנמצא מוציא מכרמלית לרחבה אלא לרבנן אמאי חייב ואמרי מידי דהוה אמוציא דרך צדי רשות הרבים התם לאו אע"ג דאי מנח ליה בצדי רה"ר פטור כי מפיק לה לרה"ר חייב הכא נמי כך והוא ראיה לההוא כותל שהוא צדי רה"ר. **חיפופי.** פי' אבנים יוצאות מן הקיר בזוים כדי שלא יחופו ויחככו הבהמות ובני אדם העוברים ובאין בקיר ויהרסוהו דאפי' לר' אליעזר דאמר צדי רה"ר כרה"ר הן היכא דאיכא חיפופי דברי הכל לאו כרה"ר נינהו. **א"ר יוחנן** מודה בן עזאי שהזורק מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב. תניא נמי הכי אחד הזורק ואחד המושיט ואחד המוציא ואחד המכניס מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב בן עזאי אומר המוציא והמכניס פטור המושיט והזורק חייב מ"ט לא אמרי' קלוטה כמו שהונחה: **ת"ר ד' רשויות לשבת.** רה"י ורה"ר כרמלית ומקום פטור. פשיטא היא זו הברייתא וגם פירשוה הראשונים ממני. **איזו** היא רה"י חריץ עמוק י'

רב נסים גאון

מתקיף לה רב פפא הניחא לרבנן דאמרי צידי רשות הרבים לאו כרשות הרבים דאמו אלא לר' אליעזר דאמר כרשות הרבים דאמו מאי איכא למימר. ופליגא דר' אליעזר ורבנן במס' עירובין בפרק כל גגות העיר (דף צד) דתנן חצר שנפרצה לרה"ר המכניס מתוכה לרה"י או מרה"י לתוכה חייב דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים מתוכה לרה"ר ומרה"ר לתוכה פטור ואמרי' בגמ' ואיבעי תימה בצידי רה"ר קמיפלגי דר' אליעזר סבר צידי רה"ר כרה"ר דאמו ורבנן סברי צידי רשות הרבים לאו כרה"ר דאמו: **הבקעה בימות החמה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה בימות הגשמים רשות היחיד לכאן ולכאן.** פירשו בתוספתא במסכת טהרות בפרק המסוכן (פ"ו) אלו הן ימות החמה משתעקר תבואה מתוכה ואלו הן ימות הגשמים משתרד רביעה שנייה ומפורש הרביעה במסכת תענית (דף ו) בפ' א': והא

מסורת הש"ס עם הוספות

א) עירובין לד. כתובות לא., ב) עירובין דף לה., ג) תוספתא שבת פרק א, ד) לקמן קז. עירובין ו. [יב:] כב. נט: לה., ה) לקמן צט., ו) ז., ז) כמו לעיל ה. עירובין כב., ח) עירובין יב., ט) ח., י) ט., כ) מוציא - לקמן צב. מושיט - לקמן צו. מעביר - לקמן ח ע"ב ועי"ש בתוד"ה לימא, ל) כדלקמן ז ריש ע"א, מ) [ועי' תוס' עירובין קו: ד"ה ומאן], נ) סוף ה"א, ס) ויקרא ב יד, ע) ה"ט.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואחד המכנים אחד המושיט ואחד הזורק בן עזאי: (ב) רש"י ד"ה אצדי רשות הרבים מרה"י לרה"ר דרך צדי רה"ר כגון חצר: (ג) ד"ה לא עירבו וכו' לתורה להרחיק האדם מן העבירה שלא יוציא: (ד) תוס' ד"ה המושיט וכו' מדרך צדי לענין מוציא ה"נ לא ילף וכו' וי"ל דלבן עזאי מוציא דרך צדי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה התם כל היכא כו' למעלה מי' פטור. עיין לקמן קג ע"א תד"ה והוליכו:

ליקוטי רש"י

דאיכא חיפופי. סמוך לבתים שעומדין להלן מן הבתים אבנים ומכשולין להרחיק מיכן העגלות [כתובות לא.]. נועצין יתדות אבנים גדולות סמוך לכותל שלא יזיקוהו קרונות [עירובין צד.]. **וכרמלית.** מדרבנן דגזר רשות מדבריהם לשבת שאסור להכניס ולהוציא ממנו לרשות היחיד ולרשות הרבים ושמו כרמלית כדתניא בפרקין ארבע רשויות לשבת כרמלית לשון יער וכרמלו (ישעיה י) שאינו לא הילוך תמיד לרבים ולא תשמיש רשות היחיד [לעיל ג:]. **גדר שהוא גבוה י' ורחב ד'.** [illegible] גוד אסיק פני המחיצה על ראשו ונמצא ראשו מוקף [illegible] [לקמן צט.]. **סרטיא.** דרך הילוך בני אדם. **פלטיא.** רחוב לשווקים. **בקעה.** כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא [עירובין ז.]. **חצרות של רבים.** שפתוחין בתים הרבה לחצר ואוסרים בני הבתים זה על זה שאין יכולין להוציא מן הבתים לחצר בלא עירוב מפני שביתם רשות מיוחדת לו והחצר רשות חבירו מוטל בה ונמצא מוציא מרשות לרשות ורבנן גזור שלא להוציא מרשות היחיד לרשות היחיד גזירה דילמא אתי לאפוקי מרשות היחיד לרשות הרבים אבל בחצר מותר לטלטל בה כדאמרינן במסכת שבת בפרק רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי כו' (קל:) [שם יב:]. שלמה תיקן עירובי חצירות וגזר שלא להוציא מרשות היחיד חבירו לעשות סייג והרחקה לאיסור תורה שלא יבוא להתיר מרשות הרבים לרשות היחיד וזהו דכתיב ואזן וחקר תיקן משלים הרבה שעשה אזנים לתורה כאזני כלי שאוחזין אותו בם [שם כא:]. (המשך בעמוד ב)

הגהות וציונים

א] [בעירובין ובכתובות לא נזכר בן יעקב] (גליון) וכן ליתא בכת"י וראשונים ובפנ"י כתב דנוסחא מוטעית היא: ב] [ליתא] (גליון): ג] לפני ברייתא זו היה לפני המאירי וראבי"ה (סי' רא דף 276, ועיי"ש בהערה 14) ב' מימרות נוספות אמר עולא אין דרך רשות הרבים בבבל, אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ירושלים אילמלא דלתותיה ננעלות בלילה חייבין עליה משום רשות הרבים (בראבי"ה כתב דמימרא השניה היא בעירובין (ו ע"ב כב ע"א קא ע"א) ועיין בשו"ת יכין ובועז ח"ב סימן יד שמשמע ג"כ שגרס כן כאן): ד] יש להוסיף מרה"י לר"ה (דברי נחמיה): ה] ס"א לפרטי' (גליון): ו] אולי צ"ל עשו: ז] [צ"ל ומלא וכך העתיקו הערוך ועי' מנחות סו ע"ב] (גליון): ח] מן תיבת "אחד מלון" עד תיבת "כו'" אין כאן מקומם ומיותר, וצ"ל גשרים בלא וא"ו דמילתא באנפיה נפשיה הוא (מראה כהן עיי"ש)

לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכך ואמאי קרו ליה גמורה מהו דתימא כי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה דלא הוי רה"י ה"מ לטלטל אבל לזרוק מודו ליה קמ"ל: אמר מר זו היא רה"ר למעוטי מאי למעוטי אידך דרבי יהודה [ט]דתנן רבי יהודה אומר אם היתה דרך רה"ר מפסקתן יסלקנה לצדדין [א]וחכמים אומרים אינו צריך ואמאי קרו ליה גמורה איידי דתנא רישא גמורה תנא נמי סיפא גמורה ולחשוב נמי מדבר דהא תניא איזו היא ר"ה סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין [ב]והמדבר אמר אביי לא קשיא כאן בזמן שישראל שרויין במדבר כאן בזמן הזה: אמר מר אם הוציא והכניס בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל בשוגג חייב חטאת פשיטא במזיד ענוש כרת ונסקל אצטריכא ליה הא נמי פשיטא הא קמ"ל כדרב דא"ר [ס]מצאתי [י]מגלת סתרים בי רבי חייא וכתוב בה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות מ' חסר אחת ואינו חייב אלא אחת איני [ג]והתנן אבות מלאכות מ' חסר אחת והוינן בה מנינא למה לי ואמר רבי יוחנן א) שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת אלא אימא אינו חייב על אחת מהן והא קמ"ל הא מהנך דלא מספקן: אמר מר אבל ים ובקעה והאיסטווניות והכרמלית אינן לא כרה"י ולא כרה"ר ובקעה אינו לא כרה"י ולא כרשות הרבים והא [ד]תנן [ג]הבקעה בימות החמה רה"י לשבת ורה"ר לטומאה בימות הגשמים רה"י (לכאן ולכאן[א]) אמר עולא לעולם כרמלית הויא ואמאי קרי לה רה"י לפי שאינה רה"ר [ד]רב אשי אמר

לחי מכאן ולחי מכאן. בשתי פאות של אחד מן הבתים להיכר בעלמא דקסבר רבי יהודה ב' מחיצות הוו רה"י מדאורייתא[ה] והא איכא שתי מחיצות מעלייתא מחיצות של ב' בתים: **מהו דתימא כי פליגי רבנן** עליה דר' יהודה. בברייתא ואמרי אין מערבין רה"ר בכך למהוי רה"י ה"מ לטלטל שיהא מותר לטלטל בתוכה כדקתני אין מערבין רה"ר בכך דגזור בה משום דדמי לרה"ר: **אבל לזרוק.** שהזורק מרה"ר לתוכה מודו ליה דחייב דשתי מחיצות דאוריי' ושם רה"י עליה: **קמ"ל.** גמורה כלומר זו היא שנגמרו מניין מחיצות שלה שיש לה מחיצות מכל צד כגון חריץ וכן גדר דאמרינן מד' צדדין גוד אסיק פי התחילה על ראשו ונמצא ראשו מוקף מד' צדדין ומללו ד' אבל דרבי יהודה לא נגמרו מחיצות שלה למניינן ולאו רה"י היא כלל: **מפסקתן.** לפסי בירות בפרק ב' דעירובין דהקילו חכמים משום עולי רגלים[ו] בור בר"ה והבור עצמה רה"י שהיא עמוקה י' ורחבה ד' והממלא מתוכה ומניח על שפתה חייב והקילו חכמים לעשות ד' פסין וביניהן י' אמות[ז] דהוי חללו רה"י למלאות מן הבור וקאמר ר' יהודה אם היתה דרך רה"ר מפסקתן יסלקנה מביניהן דאתו רבים ומבטלי מחילתה. והתם[ח] רמינן דרבי יהודה אדרבי יהודה דלעיל דאמר נושא ונותן באמצע דלא אתו רבים ומבטלין מחיצות ורבנן אדרבנן ומשנינן לה: **אינו צריך.** והיינו דקתני זו היא רה"ר אבל הילוך דרבים לבין[ט] הפסים לא הוי רה"ר הואיל ואיכא שם ד' מחיצות: **ומאי גמורה.** הכא ליכא למימר מהו דתימא כדלעיל דעיקר עסייתן משום לטלטל בתוכו וקאמרי רבנן אינו צריך לרשות היחיד היא אפילו לטלטל וכ"ש דהזורק לתוכה מרה"ר חייב: **בזמן שהיו ישראל במדבר.** חשיבא רה"ר: **בזמן הזה.** אינו מקום הילוך לרבים דהולכי מדברות לא שכיחי: **חייב חטאת פשיטא.** כיון דתנא הדא רה"י והדא רה"ר ניתני סתמא ואם הוציא והכניס חייב ואנא ידענא דשגגתו חטאת דהא שבת וזדונו כרת הוא: **הא נמי פשיטא.** דבהתראה סקילה ממקושש: **מגלת סתרים.** שהסתירוה מפני שלא ניתנה[י] ליכתוב[כ] וכששומעין דברי יחיד חדשים שאינן נשנין בב"ה וכותבין אותן שלא ישתכחו מסתירין את המגילה: **אינו חייב אלא אחת.** הסתא משמע אם עשאן בהעלם אחד שלא נודע לו בין כל אחת ואחת שחטא אינו חייב אלא אחת דכל חילול דשבת גוף אחד של עבירה הוא: **מנינא למה לי.** ליתני אבות מלאכות הזורע והחורש כו' למה לי לאשמעי' מניינא הא מני להו ואזיל: **חייב על כל אחת ואחת.** וכא להודיענו סכום החטאות שאדם חייב באיסורי שבת בהעלם אחד ולאשמעינן מ' חסר אחת הן ותו לא שאפי' עשה תולדותיהן עמהן אינו מביא על התולדה היכא דעשאה עם אביה דה"ל כעושה וחוזר ועושה דכולי חדא עבירה היא: **אינו חייב על אחת מהן.** אחת יש בהן שאינו חייב עליה מיתה ולא פי' (רבי[ל]) איזו היא ולאשמעי' תנא דמתניתי' דקתני נסקל דהא הוצאה והכנסה מהנך דלא מספקן היא דעל זו לא אמר איסי בן יהודה: **בימות החמה.** שאין בה זרעים: **רה"י לשבת.** דהא לאו הילוך לרבים הוא שאין רבים מסתלקין מן המסילה לילך בשדה: **רה"ר לטומאה.** וספקו טהור דהא לאו מקום סתירה הוא שיש בני אדם נכנסים לה. דספק טומאה לטמא מסוטה גמרינן לה והתם סתירה כתיב[מ] ונסתרה והיא נטמאה דבמקום סתירה טמאה היא לבעלה מספק ומכאן אתה דן לשרץ[נ]: **בימות הגשמים.** שהיא זרועה אין אדם נכנס לה: **לעולם כרמלית הויא.** והזורק מרה"ר לתוכה אינו חייב:

כגון

דלכל גגות (עירובין צה.) דקתני התם ועוד אמר רבי יהודה מערבין למבוי המפולש וי"ל דמתני' איכא לפרושי דמערבין בצורת הפתח וקסבר ג' מחיצות דאורייתא א"נ ה"א דמתני' איירי במבוי המפולש לרה"ר אבל אין ר"ה עוברת לתוכה להכי מייתי הברייתא דיתר על כן דאפי' רה"ר (גמורה) עוברת בה מטלטלין ע"י לחי או קורה משום דשתי מחיצות דאורייתא ואע"ג דבפ"ק דעירובין (דף ו.) אמתני' דהרחב מי' אמות ימעט משמע דלכל הויא לא התיר רבי יהודה אלא עד י"ג אמה ושליש *היינו מדרבנן אבל מדאורייתא אפי' ברוחב י"ו אמות מטלטלין דאית ליה ב' מחיצות דאורייתא דע"כ צ"ל דרבי יהודה איירי ברה"ר גמורה שבוקעין שם רבים כדמוכח בפ"ק דעירובין (דף ו: ושם) גבי כיצד מערבין רה"ר ושם פירשתי[ה] וא"ת והא מדקתני סיפא דמבואות המפולשין הוו רה"ר שמעי' שפיר לאפוקי מדר' יהודה דאית ליה ב' מחיצות דאורייתא דלדידיה מבוא' המפולשות לא הוו רה"ר כיון דאיכא שתי מחיצות וי"ל דמסיפא לא הוה שמעינן לאפוקי מדר' יהודה דה"א טעמא דרבי יהודה משום דקסבר לחי וקורה משום מחיצה דאיכא מאן דסבר הכי בפ"ק דעירובין (דף טו.[א]) להכי אצטריך למתני זו היא רה"י גמורה ב) למעוטי דר' יהודה דלא הוי רה"י דלחי וקורה לא חשיב מחיצה:

ואמאי קרי ליה גמורה כו' מהו דתימא. אומר ר"י לשון גמורה אדלעיל איפכא מתקבלא זו היא רה"י גמורה אבל זו אינה רה"י גמורה אבל היא רה"י קצת ורש"י ישבה בדוחק (א) לפי הגמרא: **כאן** בזמן שישראל שרויין במדבר. משמע קצת דאינה ר"ה אלא א"כ מצויין שם *ששים רבוא כמו במדבר: **בשוגג** חייב חטאת פשיטא. כיון דאשמעינן דהאי הוי רה"י והאי הוי ר"ה פשיטא דהמוציא מזה לזה בשוגג חייב חטאת: **הא** קמ"ל כרב כו'. מכאן מדקדק ר"י דלא קתני איסי אינו חייב על אחת מהן אלא אסקילה אבל חטאת חייב על כולם דאי קאי אחטאת א"כ כי פריך בשוגג חייב חטאת פשיטא הו"ל לשנויי הא קמ"ל כרב דהא דמשני במזיד ענוש כרת ונסקל איצטריכא ליה לא משני מידי ומעיקרא ודאי לא הוה ידע דמיירי בסקילה מדפריך מדר' יוחנן דמיירי בחטאת והיינו משום דאינו חייב אלא אחת לא מצי לאוקמי בסקילה דאטו בתרי קטלי קטלינן ליה אבל כי קמפרש דאינו חייב על אחת מהן קאמר איסי אז ידע שפיר דלא איירי איסי אלא בסקילה דלא פליג אמתני' דכלל גדול (לקמן עג:) דקתני מניינא למימר דחייב על כל אחת ואחת ואתי שפיר הא דבריש פרק כלל גדול (סט.) קאמר אר' יוחנן דאמר שאם עשאן כולם בהעלם אחת חייב כו' דידע לה לשבת במאי ומפרש דידע לה לתחומים ואליבא דר"ע ולא מצי למימר דידע לה באיסי דהא אכולהו חייב חטאת וכן פירש בקונטרס ולקמן בריש הזורק (דף צו:) מייתי לדאיסי לענין סקילה ולא מישתמיט בשום מקום לאתויי לענין חטאת והא דאמרינן לקמן בריש פרק במה בהמה (דף קנד.) לרמי בר חמא דילמא הכי קאמר כל שחייבין על שגגתו חטאת חייבים על זדונו סקילה אומר ריב"א דאליבא דרמי בר חמא אתיא הסיא ברייתא דלא כאיסי דלאיסי איכא דוכתא דחייב חטאת ולא סקילה: **ואמר** רבי יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחת כו'. אין צריך לפרש דפריך דמסתמא לא פליג איסי עלה אלא מדברי איסי נמי יש לדקדק כן מדקתני מניינא כדדייק לקמן בכלל גדול (דף עג:):

לא

עין משפט
נר מצוה

כח א מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה לג:

כט ב מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה א:

ל ג ד מיי' פ"כ מהל' אבות הטומאות הל' ו:

◆

תוספות ישנים

א) הקשה ריב"א ומאי קמ"ל ר"י מתני' היא לקמן דף סו ע"ב. ומי דקמ"ל בהעלם זה וזה בידו. א"נ בשגגת שבת וזדון מלאכות כדלקמן דף ע ע"ב. א"נ קמ"ל דלא כאיסי דאף בדאיסי חייב חטאת:

ב) ולא בעי למימר דזו היא רה"י גמורה למעוטי דרבנן דאם היה רה"ר מפסקתן זו היא רה"ר למעוטי אידך דרבנן דמי שיש לו שני בתים דלא הוי רה"ר דלחי וקורה משום מחילה דזהו לא מיסתבר ועוד ניחא ליה טפי לאוקמי כרבנן:

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואמאי וכו' ורש"י ישבה בדוחק (לפי הגמרא) תא"מ וא"ב פי"א לפירוש גמורה ז':

◆

רבינו חננאל

טפחים ורחב ד' וכן גדר גבוה י' ורחב ד' זו היא רה"י גמורה (הכו) זו היא למעוטי הא דתני ר' יהודה מי שיש לו ב' בתים בשני צדי רה"ר עושה לחי מכאן וכו' זה אינו רה"י לא לזרוק וכ"ש לטלטל. **סרטיא ופלטיא ומבואות המפולשות** זו היא רה"ר גמורה למעוטי הא דר' יהודה דתנן בעירובין בפסי ביראות ר' יהודה אומר אם היתה דרך הרבים מפסקתה יסלקנה לצדדין קמ"ל דאע"ג דלא סילקה אינה כרה"ר: **אמר מר** והוציא מרה"י זה לרה"ר זה בשוגג חייב חטאת במזיד בלא התראה ענוש כרת בהתראה נסקל פשיטא לא נצרכה אלא להא דאמר רב מצאתי במגילת סתרים בי ר' חייא וכתוב בה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אינו חייב על אחת מהן נמצא חייב על אחת בפני עצמה בספק זולתי המוציא מרשות לרשות דלא מספקא חיוב דתני בהוציא בשוגג חייב חטאת במזיד חייב כרת ונסקל. **הא דתנן** בטהרות פ"ו הבקעה בימות החמה רה"י לשבת ומטלטלין בה רה"ר לטומאה וק"ל ספק טומאה ברה"ר טהור בימות הגשמים שמלאה מים ואין אדם נכנס לתוכה רה"י לזה ולזה. משני **עולא** לעולם הבקעה כרמלית היא והא דתנן רה"י כלומר אינה רה"ר. **רב אשי** אמר

◆

הגהות וציונים

א] [בטהרות אי' לכך ולכך] (גליון): ב] בבתי' הילוך הרבים דבין הפסים: ג] ברש"י כתי' שלא ניתנה **הלכות לכתוב**, פי' דתושבע"פ לא ניתנה ליכתב: ד] המהרש"ל מחקו וכן ליתא בכתי' ועיין בליקוטי רש"י: ה] צ"ל דזו (ב"ש): ו] והמהרש"א (דפו"ר) מגיה לפי **הגמר** עיי"ש:

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) עירובין [כ.] כב., ב) לקמן עו:, ג) לקמן סט. ע: עג: [עו:], ד) ב"ב קנג: טהרות פ"ו מ"ז, ה) עירובין יב., ו) עירובין כ., ז) שם יט ריש ע"ב, ח) כב., ט) תמורה יד: ועיין תוס' לקמן קטו. ד"ה לא ניתנו, י) במדבר ה יג, כ) סוטה כח., ל) גי"ה וכי תימא, מ) וע"ש תוד"ה אביי.

◆

גליון הש"ס

גמ' דאמר רב מצאתי מגילת סתרים בי ר"ח. ע' ב"מ דף לג ע"א: תוס' ד"ה יתר וכו' היינו מדרבנן. ולא זכיתי להבין הא מה דקתני וטוחן לחי כו' ונושא ונותן היינו אף מדרבנן דמדאורייתא י"ל לרבי דהא סבר ב' מחיצות דאורייתא: תוס' ד"ה כאן כו' ששים רבוא כו'. עי' עירובין [דף ו] ע"א תוד"ה כיצד:

◆

ליקוטי רש"י

[שייך לעמוד א]

עירבו מותרין. שדעתו של אדם על פיתו והוא לפי כאילו דיירי בההוא ביתא ואין בחצר זו אלא דירה אחת והרי כל רשות החצר מיוחדת לבית זה [שם מט.]. [וזו לדיבה שכן הלכה עיי"ש]. וטעמא דעירובא מפרש בעירובין (מט.) משום דירה דבית שנותנין בו הפת של עירוב הוי כאילו כולן דרין בתוכו ונמצאת כל החצר משתמשת לבית אחד. עירוב חצר לצירוף הבתים הוא לעשות כולם כדרים בבית אחד וכו' ושיתוף המבוי אינו אלא לצרף החצרות וכו' ויהיו כל החצרות כולן כאילו תמשיכן לבית אחד [סוכה ג:]. **עומד אדם על האיסקופה.** מקום פטור הוא דכל פחות מרוחב ארבעה קיימא לן בהלכות השבת דלא הוי רשות בפני עצמו ובטל אצל רשות הרבים ואצל רשות היחיד אם עומד ניתקן כדאמרינן (שבת ו.) עומד אדם על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו מבעל הבית ונותן לו ואפילו איסורא דרבנן ליכא [עירובין לג.]. מקום פטור מקום שאין בו ארבעה על ארבעה הוא מקום מפריש שיש לו לאם רחב קלת וגבוה שלשה ועומד סמוך לרשות היחיד ולרשות הרבים והכי מוקים לה בעירובין גבוה שלשה [לקמן ח.]. **יתר על כן אמר ר' יהודה.** לעיל מיניה איירי בתינה עלייה מבית לבית שבפני לידי רשות הרבים וכן גשרים המפולשין לרשות הרבים דשרי ר' יהודה לטלטולי תוחים משום פי תקרה יורד וסותם בפרק כל גגות העיר וקאמר בברייתא יתר על כן אפילו היכא דליכא פי תקרה הואיל ואיכא שתי מחיצות מעלייתא מחיצת הבית מכאן ומחיצת בית השני מכאן שני בתקנתא פורתא [עירובין ו.]. רישא דברייתא אחד מלון שבין שני בתים ואחד מלון שבין שתי חצירות וגשרים ונפשות ורשות הרבים המקורה מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה יתר על כן אמר ר' יהודה דאפילו רשות הרבים גמורה ואין שם תקרה למימר יורד וסותם שרי בשתי מחיצות של שני צידי רשות הרבים [שם צה.]. [ע"כ שייך לעמוד א] **לחי וכו' או קורה.** כיון דלאו רשות הרבים הוא שרי לטלטולי ביה מן התורה בלי שום תיקון ורבנן גזור עליה משום דלאו לאיחלופי ברשות הרבים ושריוה בתקנתא דלחי או קורה להיכר היכירא דלא ליתי לאיחלופי ברשות הרבים גמורה [עירובין ב.]. **לחי מכאן.** אבל פתח הכה המקום. **ולחי מכאן.** אבל פתח השני לאותו בית עצמו והוא פתוחה לשני צידי רשות הרבים ומותר לטלטל מבית לבית [שם ו:]. **אם היה דרך רה"ר מפסקתן.** עושין פסין לבירות שברשות הרבים ובירות עצמן רשות היחיד הן שמוקפים עשרה ואין יכול למלאות מהן ועושים פסין הללו עושין את סביבות הבור רשות היחיד וממלא ויוצא ויניח שם ותיכנס בהמתו ויסקנה [שם יז:]. בפרק שני דעירובין (יז:) תנן דהתירו חכמים משום עולי רגלים לעשות לבירות שברשות הרבים פסין ארבעה כמו דיומדין וכולהו כאלו יש מחיצה מזה לזה ונמצא הבור מוקף מחיצות וממלאין מתוכה לתוך המחיצה [סוכה ז:]. **מפסקתן.** שאין שם דרך אלא בין הפסין יסלקנה לצדדין דלא ליתי רבים ומבטלי מחיצות [עירובין כ.]. **מגלת סתרים.** מגילה טמונה לפי שאסור לכתוב הלכות ובפניהם שומע דבר חידוש וירא לשכחו היו כותבו ומסתיר מן העין [ב"מ צב.]. שהסתירוה לפי שאין כותבין הלכות. **ואינו חייב אלא אחת.** על כרחך לענין שוגג קאמר ולחטאת דבמזיד תרי קטלי לא מקטיל ולהכי פריך וכא תנן כו' [לקמן צו:]. **מנינא למה לי.** ליתני אבות מלאכות הזורע והחורש כו' למה לי למיתנא ארבעים חסר אחת לאשמעינן ולא ידעינן דארבעים חסר אחת לא מתחייב [שם סט.]. **שאם עשאן כו'.** וכא להודיעך שאם נתעלמו כל הלכות שבת ממנו חייב כמה חטאות עליו [שם עג.]. וסימנא בעלמא אשמעינן לידע כמה חטאות חייב על חילול שבת אחת [שם סט.]. **אינו חייב על אחת מהן.** מיהא יש בהן אחת שאינו נסקל עליה ולא פירש איזו היא [ב"מ שם]. **ורה"ר לטומאה.** דלאו מקום סתירה הוא אבל בימות הגשמים שיש זרעים שם אין נכנסים לתוכה והוי מקום סתירה וספק טומאה טמא [רשב"ם ב"ב קנג:].

כגון דאית לה מחיצות וכי הא דאמר עולא א"ר יוחנן *קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה ואפילו כור ואפילו כוריים הזורק לתוכו חייב מ"ט מחיצה היא אלא שמחוסרת דיורין בשלמא רב אשי לא אמר (א) כדעולא אלא עולא מ"ט לא אמר כשמעתיה אמר לך אי דאית לה מחיצות בקעה קרי לה קרפף היא ורב אשי *רה"י קתני: והכרמלית אטו כולהו נמי לאו כרמלית נינהו כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר דאע"ג דזימנין דדחקי ביה רבים ועיילי לגוה כיון דלא ניחא תשמישתיה כי כרמלית דמי כי אתא רב דימי א"ר יוחנן בין העמודין נידון ככרמלית מ"ט אף על גב דדרסי בה רבים כיון דלא מסתגי להו בהדיא ככרמלית דמיא אמר ר' זירא אמר רב יהודה איצטבא שלפני העמודים נידון ככרמלית למ"ד בין העמודים כ"ש איצטבא למ"ד איצטבא איצטבא הוא דלא ניחא תשמישתיה אבל בין העמודים דניחא תשמישתיה לא לישנא אחרינא אבל בין העמודין דזימנין דדרסי ליה רבים כרה"ר דמיא אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא לבינה וקופה ברה"ר וזרק ונח בפניה חייב על גבה פטור אביי ורבא דאמרי תרוייהו והוא שגבוה שלשה דלא דרסי לה רבים אבל היזמי והיגי אע"ג דלא גביהי שלשה וחייא בר רב אמר אפילו היזמי והיגי אבל צואה לא ורב אשי אמר אפילו צואה אמר רבה דבי רב שילא כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן *אין כרמלית פחותה מארבעה ואמר רב ששת ותופסת עד עשרה מאי ותופסת עד עשרה אילימא דאי איכא מחיצה עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית ולא והאמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב בית שאין בתוכו עשרה וקרויו משלימו לעשרה על גגו מותר לטלטל בכולו *בתוכו אין מטלטלין בו אלא ד' אמות אלא מאי ותופסת עד י' דעד י' הוא דהויא כרמלית למעלה מי' טפחים לא הוי כרמלית וכי הא דא"ל שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מי' למאי הלכתא אילימא דאין רשות היחיד למעלה מי' והאמר רב חסדא נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע אלא

כגון דאית לה מחיצות. ואשמעינן דאע"ג דהיקפה יתר מבית סאתים ולא הוקף לדירה שאין ביתו סמוך לה קודם היקף ולענין לטלטל לתוכה הויא ככרמלית כדאמרינן בעירובין שאין מטלטלין בו אלא בד' אפ"ה דאורייתא רה"י היא והזורק מרה"ר לתוכה חייב: **כדעולא.** דאמר מחיצה היא לקרות רה"י אלא שמחוסרת דירה לכך אסורה לטלטל מדרבנן והא דקתני רה"י לטומאה כגון שיש פתחים במחיצותיה ונכנסין בו ויוצאין בו: **שלא.** דאמר אמאי קרי לה רה"י כו': **מ"ט לא אמר.** כגון דלית לה מחיצות ורה"י גמורה קאמר וניזיל בתר שמעתיה דאמר הזורק לתוכו חייב: **ורב אשי.** אמר לך רה"י קתני וכרמלית לא קרי לה תנא רה"י: **אטו כולהו.** הנך ים ובקעה ואיסטווניות לאו זו היא כרמלית דהוזכר במנין רשויות הא קתני איתו לא כרה"י ולא כרה"ר ואין מוליכין כו' ש"מ זו היא רשות שלישי: **לא נצרכה.** כרמלית דקתני אלא לאוסופי כרמלית אחריתי כגון קרן זוית שנכנס בו בית לתוכו והניח מקרקעו לרה"ר: **לא ניחא תשמישתיה.** שאין יכולין להכנס לה להדיא דרך הילוכו. אי נמי בית שפניו עומד באלכסון שזויתו אחת סמוכה לרה"ר והשניה משוכה מרה"ר ולפנים וזוית השלישית מעכבת את הרבים מליכנס בהדי' בתוך כניסה של זוית האחרת: **בין העמודים.** שהיו עמודים ברחבה ותולין בהם התגרים פרגמטיא וגם איצטבאות היו לפניהם לישב שם התגרים: **לא מסתגי להו להדיא.** שהיו עמודים הרבה באורך ורוחב זה שלא כנגד זה: **לבינה.** שתים לבינה ארכה ורחבה ג' ואין לעביה שיעור יש מהן עבות ויש מהן דקות: **ונח על פניה.** כגון דבילה שמינה או טיט: **חייב.** אם זרק ד"א דהוי כמונח ברה"ר דכל למטה מי' רה"ר הוא ובלבד שיעות (או) למטה מג' דהוי כקרקע או באויר כי האי דנדבק בכותל וכדאמרינן במתני' לקמן הזורק ד' אמות בכותל למטה מי' טפחים כזורק בארץ וחייב וכי אמר למטה מי' ברוחב ד' כרמלית וכשאין רחב ד' מקום פטור היינו בתשמיש המסוים כגון גג לבינה וראש כותל או עמוד דהני מסתיים תשמישתייהו אבל אויר כגון פני הכותל דבר הנדבק בו לא הוי רשותא לנפשיה אלא אי למטה מי' הוא הוי רה"ר גמור ואי למעלה מי' הוא דלא שלטי ביה רבים הוי אוירא בעלמא מקום פטור כדתנן למעלה מי' טפחים כזורק באויר ופטור: **על גבה פטור.** כדמוקי לה אביי ורבא בגבוהה ג' דלא דרסי בה רבים דהוי מקום לעצמה: **היזמי.** דורלא"ש: **היגי.** אורטי"ר: **אע"ג דלא גבוה ג'.** הוי מקום פטור לעצמו דלא דרסי בה רבים עליה שלא יוזקו: **אפילו היזמי והיגי.** דדרסי עליה בסנדליהון. אבל צואה אע"ג דלא גבוה לא דרסי עלה. ורב אשי אמר אפילו צואה: **ה"ג אין כרמלית פחותה מד'.** רוחב ואי לא מקום פטור הוא ומותר לכתחלה להוציא משם לרשות הרבים ולרה"י: **ותופסת.** בגובה עד י' ולקמיה מפרש לה: **אילימא דאי איכא מחיצה י' כו'.** כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקפה לדירה: **וקירויו.** עובי קירויו: **משלימו.** על גגו. דגבוה י' הוי רה"י ומותר לטלטל בכולו: **אלא בד'.** דכיון דלא גבוה המחיצה י' הוי כרמלית אלמא איפכא שמעינן לה: **דעד י' הוי כרמלית.** אויר של בקעה או של ים או של קרפף יתר על בית סאתים תופס את שמו עד י' אבל למעלה מי' אין שם כרמלית על אוירו בדבר שאינו מסויים כגון פני לבינה או פני כותל או קלטו מן האויר למעלה מי' מותר להוליכו לכתחילה משם לרה"י ולרה"ר דאין שם כרמלית עליו כי היכי דאויר למעלה מי' ברה"ר לאו רה"ר הוא כדתנן לקמן למעלה מי' כזורק באויר גבי כרמלית נמי לאו כרמלית הוא. ובדבר מסויים כגון ראש עמוד וגג לבינה ליכא לאוקמיה דאי אית ביה ארבעה פשיטא דלמעלה מעשרה לא הוי כרמלית דהא אפילו עמוד ברשות הרבים רשות היחיד הוא ואי דלית ביה ארבעה ולמטה מעשרה מי הוי כרמלית הא קאמר אין כרמלית פחותה מארבעה ואי בדקאי בכרמלית וכיון דלית ביה ד' הוי שם הכרמלית עליו אם כן מאי טעמא חומר בכרמלית מרשות הרבים דאילו ברשות הרבים כי האי גוונא מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשות היחיד ולרשות הרבים ולא אמרינן בשמעתין דהאי תופסת עד י' מקולי רשות הרבים הוא הלכך לא מיתוקמא אלא באוירא: **אילימא.** דאין רה"י שולטת באויר למעלה מי' אלא מקום פטור הוא ובטל אף לגבי רה"ר: **נעץ קנה.** סתמיה אין רחב ד': **וזרק.** מרה"ר ונח על גביו: **חייב.** כמונח ע"ג קרקע דלא בעי הנחה על גבי מקום ד' ברה"י כדמפרש לקמיה בשמעתין: **עד לרקיע.** כל אויר שכנגד רה"י בין אויר אגר בין אויר עמוד בר"ה גבוה י' ורחב ד' כנגדו עד לרקיע שם רה"י עליו:

לא נצרכה אלא לקרן זוית. לא בעי למימר דאיצטריך לגדי רה"ר משום דלר"א כרה"ר דמי ואפילו אית בהו היפופי או שמא מספקא ליה אי מודה להו רבי אליעזר אם לאו: **אבל בין העמודים.** כרה"ר דמי אע"פ שאין בין עמוד לעמוד ט"ז אמות הוי רה"ר כיון שבני רה"ר בוקעין בה ותוך לבין עמודים *רחב ששה עשר אמה: **ונח בפניה חייב.** אומר ר"ת דאם נח למעלה משלשה צריך שיהא בפניה ארבעה על ארבעה ומה שמודבק בפני הלבינה חשוב כמונח עליה אע"פ שאינו אלא באויר וכן הא דתנן לקמן מי' כזורק בארץ ומוקי לה רבי יוחנן בדבילה שמינה היינו טעמא נמי דכיון שנדבק בפני הכותל שהוא רוחב ד' על ד' חשוב כמונח עליו וריב"א פי' דאף למעלה מג' לא בעי שיהא בפני הלבינה וכותל ד' על ד' דכיון שרואה את הקרקע חשיב כמונח ע"ג קרקע וקשה לר"י דלעיל (דף ה.) כי פריך אמתניתין דפשט ידו והא בעיא עקירה והנחה מע"ג מקום ארבעה נוקי מתניתין במחזיק החפץ בענין זה שרואה את פני הקרקע: **אילימא דעד עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית.** פרש"י כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקף לדירה וקשה לר"י דהא רשות היחיד היא בין לשמואל בין לרב אשי ולא הוי צריך לאתויי מרב גידל ועוד דהיכי קאמר ואי לא לא הויא כרמלית והרי ים ובקעה אין להן מחיצות ונראה לר"י דהכי פירושו אילימא עד דאיכא מחיצות י' היינו אויר הראוי למחיצות עשרה לאפוקי בקעה מסוככת בפסות מי' על גבי קונדסין דלא הוי כרמלית כיון דאין גבוהה י' והוי מקום פטור ומותר לטלטל בכולו והאמר רב גידל כו': ואם

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה א סמג לאוין סה טור שו"ע א"ח סי' שמו וסי' שמה:

לב ב מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ד טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יד:

לג ג ד מיי' שם הל' ו:

לד ה ו מיי' שם הלכה ז טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף י:

לה ז ח מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יא:

רבינו חננאל

(וקאמר) בבקעה ואית לה מחיצות מדקתני רשות היחיד: קרן זוית הסמוכה לרה"ר ואיצטבא שלפני העמודים ככרמלית נידונין. **כל** שאין גבוה מן הקרקע ג' טפחים כגון ליבני וכיוצא בה כרה"ר דמי. **וכל** הגבוה ג' טפחים ואין בו רחב ארבעה זורק ונח על גביו פטור חוץ מן הזורק ונח על פי הכלב או בפי הכבשן או בידו של אדם וכיוצא בהן המפורשות בהמוצא תפלין משום דמחשבתו משויא להו מקום ומפורש בהמוצא תפלין כי האי גונא דכל פחות מג' בארץ כארץ חשיב. **וא"ר יוחנן אין** כרמלית פחותה מד' ותופסת עד י' טפחים אבל למעלה מי' מקום פטור הוא והכי פירושא בפ' הזורק כי הא דאמר שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מעשרה ואוקימנא בכרמלית ואקילו בה רבנן מקולי רה"י דאי איכא מקום ד' על ד' הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור הוא מקולי רה"ר נמי דעד י' הויא כרמלי' למעלה מי' לא הויא כרמלית אלא מקום פטור. **הא דרב גידל** דאמר בית שאין בתוכו עשרה טפחים וקירויו משלימו לעשרה **על גגו מותר לטלטל בכלו.** כי כרה"י הוא חשוב דאמרי' בכי האי גונא גוד אסיק מחיצתא. **בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות.** מ"ט כיון דלא חזי לדירה אין המחיצות מועילות אלא כמו שאין שם מחיצות דמו:

מסורת הש"ס עם הוספות

א) עירובין דף סז., ב) [עירובין דף פז.], ג) גיטין עט. ע"ש, ד) [עירובין לג: לד:], ה) עיין עירובין כב סוף ע"א, ו) כג., ז) ב"ב ב., ח) ק., ט) לקמן ק., י) עמוד ב, כ) ח., ל) לעיל דף ו. ע"ש, מ) לקמן ע"ב.

גליון הש"ס

גמ' קרפף יותר מבית סאתים כו' הזורק לתוכו חייב. עי' לקמן דף פ ע"א ברש"י ד"ה והוא שיש חיוב כו' ודף לב ע"ב ברש"י ד"ה מוקף לכרמלית וצ"ע: שם רה"י קתני. ועי"ש טהרות פ"ו מ"ז שבילי בית הגלגל רה"י לשבת ושם מ"ט איסטוונית רה"י לשבת וצ"ע: שם בתוכו אין מטלטלין וכו'. עי' עירובין דף פט ע"א תוס' ד"ה ממחילות: תוס' ד"ה אבל בין העמודים כו' רחב ט"ז אמה. עי' עירובין דף ו ע"ב תוס' ד"ה וכי תימא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב אשי לא אמר כעולא כדעולא אלא עולא מ"ט:

ליקוטי רש"י

כגון דאית לה מחיצות. דשויה כרמלית לענין טלטול משום דמיחלף ברשות הרבים ומיהו אסור לטלטל מרשות הרבים לתוכו ומתוכו לרשות הרבים כדר' יוחנן דמדאורייתא רשות היחיד היא [עירובין סז.]. מקריבת גדר שביב ורה"י היא לשבת ואפי' היא קרפף יותר מבית סאתים [לזורק לתוכו] מרה"ר חייב ולטלטל אסור [רשב"ם ב"ב קנ:]. **קרפף.** היקף גדול חוץ לעיר להכניס שם עצים לאוצר [עירובין יח.]. **יותר מבית סאתים.** שיעור בית סאתים כחצר המשכן שבשיעור זה נתנו חכמים לכל היקף שאינו לדירה ואם גדול הוא מכאן הוי כרמלית ואין מטלטלין בו אלא בתוך ארבע אמותיו של אדם [סוכה כג:]. דשויה רבנן כרמלית לענין טלטול משום דמחוסר דירה ומיחלף ברה"ר. **הזורק לתוכו.** מרשות הרבים. **חייב.** דעולא ואף על גב דלענין איסור טלטול שויה רבנן כרמלית שאסרו לטלטל בתוכו אלא בארבע מדאורייתא רשות היחיד גמורה היא דמחיצה היא אלא שמחוסרת דיורין ומשום הכי אסרי רבנן לטלטולי [עירובין סז.]. **איצטבא.** כסא של בנין לבנים וטיט [ביצה לב:]. **היזמי והיגי.** מיני קוצים [סוכה יג.]. קוצים ודרדרים [ע"ז סז:]. **נעץ קנה.** בחצר גבוה מחמת החצר. **ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב.** דהויא לה הנחה ברה"י שאויר רה"י עולה עד לרקיע אע"ג דאויר רשות הרבים אינו למעלה מעשרה כדאמרי' במסכת שבת (ז: ח.) [גיטין שם].

הגהות וציונים

א] כ"ה גירסת רש"י, ר"ח, ויש גורסים איצטבא שבין העמודים רמב"ם (פי"ד ה"ז), תוס' הרא"ש (עירובין ו ע"ב ד"ה עושה), מאירי (לעיל ה ע"ב ד"ה צריך), ונראה שהכל אחד הוא דכן משמע במאירי עיי"ש, אבל עיין שיירי קרבן (ירושלמי פ"א ה"א) ותו"ס: ב] הרא"ש גורס ומ"ד **איצטבא אבל בין העמודים לא דזימנין דדרסי ליה רבים**, והשאר ליתא (עיין דק"ס אות י'): ג] פי' סנה והוא אילן סרק (גליון): ד] פי' קוצים (גליון): ה] בתוס' הרי"ד והגהות מיימוניות (פי"ד אות ו) גורסין **רב מנשיא**: ו] תיבות "אמר רבה דבי רב שילא" ליתא בכת"י וכן ליתא בעירובין בר"ף ובהרא"ש (דבש תמר) ועיין הגהות סה"ד שצ"ל אמר רבה בר שילא: ז] צ"ל בתוכה (כת"י): ח] ס"א ותניא פ"ק דעירובין (ח ע"א) חצר שהרבים נכנסין בזו ויוצאין בזו רה"י לשבת וכו' (גליון): ט] נצ"ל וליזיל: י] בכת"י **אינן**: יא] שכנום בו בית לתוכו והניח מקרקעו סמוך לרה"ר (כ"ה ברש"י שברי"ף וברי"ן על הרי"ף): יב] נצ"ל וזוית: יג] מהרש"ל ומהר"ם מ"ז: יד] ברש"י שברי"ף נוסף כי האי דנדבק בכותל **למטה מעשרה** דהוי בזורק **בארץ וחייב וכי אמרינן** [להלן] למטה (עיין מנחם משיב נפש): טו] "בהי" מיותר (ב"ש): טז] בכת"י נוסף **שלשה לא דרסי עליה רבים**: יז] לשון זה צ"ע עיין מהרש"א: יח] בכת"י וברי"ן למטה: יט] שם **אויר** כרמלית עליו כצ"ל רש"א (גליון): כ] נדצ"ל בהו (באה"ם) וכ"ה בתוס' הרא"ש: כא] צ"ל אילימא **דאי איכא** מחיצה עשרה (כ"ה בגמ' לפנינו, דבש תמר) וכעי"ז בתוס' הרא"ש: כב] תיבות "ולא הוי צריך לאתויי מרב גידל" צ"ל להלן אחר תיבות "והרי ים ובקעה אין להן מחיצות" (תוספות ראם על יראים סי' רעד ס"ק קצב): כג] היינו כדעולא אמר ר' יוחנן (עי' מנחת יהודה):

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <עוז והדר> - ג שבת תלמוד בבלי עמוד מס : 25 הודפס ע"י אוצר החכ